

Program för uppföljning av och insyn i kommunens verksamheter 2018-2019, samt 2020

Dokumentets giltighet och beslut

Dokumentnamn: Program för uppföljning av och insyn i kommunens verksamheter
Gäller för: Kommunstyrelsens verksamheter
Kommunens bolag
Gäller fr o m: 2018-01-01
Gäller t o m: 2020-12-31
Fastställd av: Kommunfullmäktige § 155/2019
Fastställd: 2019-12-12
Diarienummer: KS 2019/893

Dokumentansvar och handläggning

Dokumentansvarig: Veikko Niemi, ekonomichef
Handläggare: Kristina Sennblad, enhetschef,
Kvalitet och strategisk utveckling

Dokumenthistorik

Tidigare beslut: Kommunfullmäktige § 73/2017
Upphäver: -

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Omfattning.....	4
Ansvar	5
Mål för kommunens verksamhetsuppföljning för programperioden 2018-2019.....	5
Mål	5
Genomförande.....	5
Återrapportering om programmet till kommunfullmäktige	6
Kommunens verksamhetsuppföljning på lång sikt	6
Definitioner	7

Inledning

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod besluta om ett program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare (KL 3 kap. 9b §).

Lagstiftarens mål med dessa bestämmelser är:

- att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare,
- att öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet, samt
- att stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Enligt slutbetänkandet av utredningen, En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24), framgår att det styrdokument som kommunfullmäktige under mandatperioden antar i den nya kommunallagen föreslås omfatta nämndernas verksamheter i egen regi. I Tierps kommuns fall avser detta verksamheter i kommunstyrelsens egen regi.

Sveriges kommuner och landstings (SKL) sakkunniga för programområdet påtalar att det råder stor frihet för kommunerna att anpassa och utforma programmet efter sina egna förutsättningar. Till exempel kan programmet antas som ett särskilt dokument eller införlivas i befintlig styr- och kontrollstruktur.¹

Syfte

Syftet med detta program är att fastställa översiktliga mål för den verksamhetsuppföljning som faller under kommunstyrelsens och bolagsstyrelsernas interna kontrollansvar.

Omfattning

Programmet omfattar fullmäktiges mål för uppföljning av verksamheter i egen, privat och i de kommunala bolagens regi.

De normativa ramarna för hur uppföljning ska ske (som del i den interna kontrollen och styrningen) regleras i Riktlinjer för intern kontroll och insyn i kommunens verksamheter.

Programmet omfattar inte fristående förskolor eller fristående skolor.²

¹ SKL:s seminarium Fullmäktiges program för uppföljning av privata utförare, Stockholm, november 2016.

² Kommunen är ej huvudman för fristående förskolor och fristående skolor. Dessa verksamheter regleras genom tillståndsgivning.

Ansvar

Kommunstyrelsens ansvar för den interna kontrollen regleras i kommunfullmäktiges Reglemente för kommunstyrelsen.

De kommunala bolagens ansvar för den interna kontrollen regleras genom respektive bolags ägardirektiv.

Kommunstyrelsen och bolagsstyrelserna ansvarar för att säkerställa att fullmäktiges mål och beslut verkställs samt att bestämmelser efterlevs.

Mål för kommunens verksamhetsuppföljning för programperioden 2018-2019

Vad som sägs om mål för kommunens verksamhetsuppföljning för programperioden 2018-2019 ska efter programperiodens slut vara en integrerad del av den interna kontrollprocessen.

Mål

Den korta till halvlånga målsättningen med uppföljningar och kontroller är densamma som lagstiftarens:

1. att förbättra uppföljning och kontroll,
2. att öka allmänhetens insyn i verksamheterna, samt
3. att stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Av rapportering från verksamhetsuppföljning ska fullmäktige och allmänheten tillsäkras:

1. en övergripande förståelse för verksameters hemmahörande i den kommunala organisationen,
2. en skälig insyn i verksameters uppdrag,
3. en redogörelse av uppföljningsanalysens resultat, samt
4. vilka eventuella åtgärder som har vidtagits.

Rapportering ska normalt ske till fullmäktige i samband med rapportering av årsbokslut och delårsbokslut.

Genomförande

För att uppnå målen för 2018-2019 ska kommunstyrelsen tillse att verksamheten har arbetssätt och ramar som säkrar följande.

- Resultat från uppföljning och kontroll av verksamhet i egen och i privat regi ska under mandatperioden analyseras i relation till de mål som kommunfullmäktige och som kommunstyrelsen har satt för verksamheten och/eller det verksamhetsområde som verksamheten tillhör.

- Prioritering av uppföljningar och kontroller ska ske utifrån saklig analys av risker och konsekvenser. Prioritet ska ges till verksamheter som tydlig riktar sig till medborgare och särskilt de verksamheter som har stora kostnader och/eller som har stor inverkan på den enskildes liv.
- Vid upptäckt av avvikelser och/eller brister ska en rotorsaksanalys genomföras och åtgärder vidtas för att ombesörja att liknanden avvikelser/brister inte inträffar igen.
- Identifierade avvikelser och brister ska dokumenteras och beaktas vid analys av risker och sårbarheter i samband med planering av verksamhet, budget och intern kontroll.
- För verksamhet i privat regi ska även verksamhetens efterlevnad till avtal analyseras och rapporteras på liknande sätt. Vidare gäller att de avvikelser och brister som identifieras avseende privata utförarens efterlevnad till mål, avtal, och intentionen med verksamheten ska analyseras och resultatet ska beaktas vid framtida överlåtande av verksamhet till privata aktörer enligt LOU, LUF eller LOV.

Återrapportering om programmet till kommunfullmäktige

Den första återrapportering till fullmäktige avseende verkställigheten av programmet ska ske vid det fullmäktigesammanträde som följer direkt efter det fullmäktigesammanträde där 2018 års årsbokslut behandlas av fullmäktige.

Den andra återrapportering till fullmäktige avseende verkställigheten av programmet ska ske vid det fullmäktigesammanträde som följer direkt efter det fullmäktigesammanträde där 2019 års årsbokslut behandlas av fullmäktige.

I det fall att programmet inte har verkställts i sin helhet inom kommunens verksamheter och bolag ska kommunstyrelsen och/eller berörd bolagsstyrelse för fullmäktige presentera en dokumenterad förklaring till avvikelserna.

Kommunens verksamhetsuppföljning på lång sikt

Vad som sägs om mål för kommunens verksamhetsuppföljning på lång sikt ska förstås som en avsiktsförklaring om vad fullmäktige vill åstadkomma med uppföljningar och kontroller. Målen ska INTE uppnås inom programperiod 2018-2019.

På lång sikt är fullmäktiges ambition att uppföljnings- och kontrollarbete ska utgöra en integrerad del av kommunens långsiktiga utvecklings- och kvalitetsarbetet. Målet är att möjliggöra för både den politiska nivån och kommunledningsnivån att kunna lyfta blicken och agera utifrån kommunens långsiktiga intressen, liksom att kunna föra en informerad dialog med medborgarna om kommunens framtid. Som del i detta behövs långsiktiga analyser av risker och omvärldsförändringars inverkan på verksamheternas möjlighet att nå visionen och de långsiktiga målen.

Vidare måste resultatet från analyserna vara tillgängligt och förståeligt för allmänheten.

Definitioner

Begrepp	Definition
Intern kontroll	Intern kontroll definieras som: "en process; som påverkas av organisationens styrelse, ledning och personal; som syftar till att ge en rimlig grad av säkerhet i att målen för verksamheten uppnås, att rapporteringen är tillförlitlig och att beslut efterlevs" ³
Privat utförare (även enskild utförare) / verksamhet i privat regi	En privat utförare definieras i KL 3 kap. 18 c § som "en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet". En privat utförare av en kommunal angelägenhet kan en juridisk person eller enskild individ bli genom: <ol style="list-style-type: none">1. att vinna en offentlig upphandling enligt Lag (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU),2. att vinna en upphandling enligt Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transport och posttjänster (LUF),3. att kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV), eller4. att sälja enstaka tjänster till kommunen.

³ Graham, Lynford (2015). Internal control, audit and compliance: documentation and testing under the new COSO framework. John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, New Jersey, USA. Sida 6. Egen översättning.